

ефективність сну ($2,3 \pm 0,3$ та $1,2 \pm 0,4$, $p=0,039$) та необхідність використання снодійних ($3,0$ та $1,2 \pm 0,5$, відповідно $p=0,0037$).

Таким чином, у пацієнтів з тривожними розладами та диссомнічними порушеннями переважали помірні та важкі симптоми тривоги, водночас у пацієнтів з високим рівнем психологічного стресу реєструвалося значне підвищення показників, що відображали соматичні прояви тривоги, в порівнянні з пацієнтами з низьким показником психічної напруженості ($p=0,001$). Загальний ступінь вираженості тривоги в 1 групі був достовірно нижче порівняно з 2 ($p=0,042$) та 3 групою ($p=0,002$). У пацієнтів з високим рівнем психологічного стресу в порівнянні з низьким рівнем були гірші показники за такими компонентами якості сну як латентність ($p<0,05$), ефективність сну ($p<0,05$) та необхідність використання снодійних ($p<0,01$). Загальний бал порушення якості сну був значуще вище, ніж у осіб з середнім ($p=0,001$) та низьким рівнем ($p=0,014$).

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ В ПЕРІОД ОТРИМАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАПОРУКА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Коршенко В.О., Самолеліс Л.М., Катрушова Л.О

Полтавський державний медичний університет

Останнім часом інтерес до проблеми міграції взагалі, і міждержавної освітянської міграції молоді, як одного з векторів міграції, зокрема, опинився в центрі уваги психологічної науки. Освітньою міграцією називають переважно тимчасове переселення, що триває від кількох місяців до кількох років та має на меті навчання за межами адміністративно-територіальної одиниці постійного проживання. Один з наслідків процесу глобалізації - міграційні потоки, що є реальністю не лише для України, але і для всього світу. Міграція стає фактором, що значно впливає на всі сфери життєдіяльності суспільства. Зміни, які відбулись і відбуваються в світі, спонукали вчених з нової точки зору розглянути міграційну проблему і оцінити її різні аспекти. Освітні міграції зустрічаються в багатьох селах, містах, країнах, здійснюючи вплив на соціально - економічний і культурний розвиток країни в цілому, та окремих регіонів, зокрема. Разом з тим, міграція з метою освіти - один з найбільш прогресивних і вигідних для країни видів міграційного руху з точки зору якості трудових ресурсів, інтеграції і внеску мігрантів в економіку.

Складні соціальні умови, викликані військовими діями на Україні, на Близькому Сході (Сирія), не сприяють розвитку масштабної освітньої міграції студентів із зарубіжних країн для отримання вищої освіти в ЗВО України. З великою часткою ймовірності це твердження справедливе також для медичних вузів. Статистика руху студентів-іноземців, які навчаються в Українській медичній стоматологічній академії, свідчить, що в 2013 році загальна кількість їх склала 822 особи, в 2017 році – 645, в 2021 році - 1500.

Зниження кількості студентів-іноземців в 2017 році відбулося за рахунок зменшення зарахованих на перший курс навчання. Однак освітня міграція це процес пролонгований, котрий розтягується на багато років, тому значні кількісні коливання відображаються в основному за рахунок першокурсників. Не зважаючи на зниження темпів освітньої міграції, проблеми соціальної адаптації студентів-мігрантів в Українському суспільстві не втрачають своєї актуальності і гостроти.

Дослідження було проведено на вибірці 213 студентів спеціальності "Медицина" 1 - 6 курсів міжнародного факультету ПДМУ. Стать респондентів – чоловіча, мова викладання – українська та англійська, віросповідання – християнство, іслам, буддизм. Період дослідження охоплює грудень 2021 – травень 2022 рр. Згідно найбільш представлених етнічних груп студентів-іноземців були сформовані групи спостереження за напрямками дослідження адаптації особистості до нового соціокультурного середовища (тест Л.В. Янковського).

Отримані дані показників за шкалами адаптивності, конформності та інтерактивності, що відображають позитивну складову соціально-психологічної адаптації, на першому етапі спостереження (перший курс навчання) відмічалися низькі величини в обох групах спостереження. На другому етапі спостереження (після третього курсу) спостерігалось суттєве зростання показників за всіма трьома шкалами в обох групах, за виключенням показника шкали адаптивності в групі англійськомовних студентів, який залишався в межах градації "низький". Це можна пояснити наявністю мовного бар'єру в соціумі поза межами освітянського середовища. На третьому етапі спостереження (шостий курс навчання) відмічено подальший ріст зазначених показників, в групі україномовних студентів за шкалами адаптивності та інтерактивності показники досягли рівня "високий".

РІВЕНЬ ЦИТОКІНІВ В СЛИНІ ПРИ ХРОНІЧНОМУ КАТАРАЛЬНОМУ ГІНГІВІТІ У ДІТЕЙ З ЕНДОКРИННОЮ ПАТОЛОГІЄЮ

Кузь І.О., Шешукова О.В., Максименко А.І.

Полтавський державний медичний університет (м. Полтава, Україна)

Вступ. Ендокринна система в дитячому віці має великий вплив на фізичний, розумовий і емоційний розвиток дитини. Оскільки гормони регулюють обмінні процеси, вони здатні впливати на правильне функціонування практично всіх органів і систем людського організму.

Ендокринна система в дитячому віці має великий вплив на фізичний, розумовий і емоційний розвиток дитини. В останні десятиліття спостерігається тенденція до збільшення поширеності ендокринних захворювань у дітей, в тому числі й інсулінозалежний цукровий діабет. В основі цього захворювання лежить деструкція β -клітин підшлункової залози та розвиток абсолютної недостатності інсуліну. Дані вчених свідчать про те,